

1. Õpetamise eesmärgid

Gümnaasiumi kultuuriloo õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu ja teadvustab enda võimalusi mineviku uurijana ning ajaloos osalejana, määratleb end oma rahva liikmena, eurooplasena ja maailmakodanikuna;
- 2) tunneb kultuuriajalugu iseloomustavate sündmuste, protsesside, vaimulaadi ja isikute kaudu;
- 3) mõistab kultuurisündmuste ja protsesside põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse, järjepidevuse olemust ning erineva tõlgendamise põhjusi, võtab oma seisukohti kujundades arvesse ajastu konteksti;
- 4) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning mõistab seda ühiskonna rikkuse ja arengu eeldusena, teadvustab oma võimalusi kultuuripärandi säilitajana ning edasikandjana;
- 5) leiab ja analüüsib kriitiliselt ajalooteavet sisaldavat infot, hindab allikate usaldusväärsust ning kasutab erinevaid teabeallikaid eesmärgipäraselt;
- 6) mõistab ja tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma seisukohta, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi;
- 7) teab ja kasutab kontekstis kultuuri põhimõisteid ning eristab ajaloo fakti tõlgendusest ja arvamusest;
- 8) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike, infokanaleid ja IKT vahendeid, väljendab oma teadmisi ja oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kaitseb argumenteeritult oma seisukohta.
- 9) arendab oma ilumeelt, kunsti- ja muusikaalast kompetentsi.

Kultuuriloo õpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) ajas orienteerumise oskus; oskus leida, analüüsida ja mõista seoseid ning mõtestada ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) kultuuriajalooalaste mõistete tundmine ja kontekstis kasutamine; oskussõnavara laienemine;
- 3) kultuurilooalaste küsimuste esitamine ning neile vastates erinevate lahenduste pakkumine;
- 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine;
- 5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades, koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
- 6) allikaanalüüs ja info leidmine erinevatest teabeallikatest, selle kasutamine, kriitiline hindamine ja analüüsimine, allika usaldusväärsuse hindamine;
- 7) suuline ja kirjalik eneseväljendus, referaadi ja ajalooalase uurimistöo koostamine, IKT vahendite kasutamine info hankimiseks ning oma töötulemuste esitlemiseks.

2. Õppetegevus ja läbivad teemad

2.1 Õppetegevus

Kultuurilooõpetus aitab õpilasel omandada kultuuriruumis ja ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi ning teadvustada ja analüüsida minevikunähtuste muutlikkust, tõlgendatavust, omavahelisi seoseid ning seoseid tänapäevaga. Käsitletakse inimeste igapäevaelu ja maailmapilti, ühiskonna, kultuuri ja mõtteviisi, sh väärtushinnangute muutumist ning ajaloolisi isikuid ja sündmusi nii enda kui ka teiste vaatenurgast lähtuvalt.

Gümnaasiumi kultuurilooõpetuse kursuste järjekord on kronoloogilis-temaatiline, st kultuuriajaloolisi nähtusi käsitletakse kronoloogilist järgnevust silmas pidades. Gümnaasiumi algul ei ole õpilastele jõukohane temaatiliseks käsitluseks vajalik ajalisel ja kultuurilisel kaugemate valdkondade vaheliste seoste loomise ning nägemise oskus. Ainesisus, suurte

teemablokkide sees võib rakendada võrdluse ja üldistuse tegemiseks temaatilist käsitlust kõigis kursustes.

Õpitakse kirjeldama inimese elu ja tegevust muinas- ja vanaajal, selgitama muutusi, mis leidsid ühiskonnas aset seoses tehnoloogiliste, kultuuriliste ja poliitiliste muutustega.

Õpitakse tundma olusid, milles kujunes Eesti kultuur: esimesed allikad Eestist, kirjaoskuse kujunemine, rahvakoolid, arhitektuur, laulupeod, rahvaluule, muusika, teater ja kirjandus.

Kodukoha kultuurilugu. Sillamäe linn, Narva kindlus, Toila ja Narva Jõesuu.

Õpitulemused

Õpilane: teab eesti keele pärinevust ja arengut;

- oskab nimetada mõnd tuntumat keeleteadlast;
- teab Eesti kooli ajalugu ja sellega seotud isikuid;
- teab ärkamisaegset kultuurielu ja tuntud kultuuritegelasi;
- omab ülevaadet Eesti elust – olust 19. ja 20. sajandil;
- teab Eesti maakondi ja nende omapära;
- oskab nimetada tuntumaid vaatamisväärsusi ja looduskauneid kohti;
- oskab koostada sugupuud;
- oskab jutustada oma pere traditsioonidest;
- teab Eesti rahvakalendri tähtpäevi;
- teab rahvausundi tegelasi;
- omab ülevaadet Eestis levinud religioonidest;
- oskab nimetada Eesti tuntumaid kunstnikke, muusikuid ja teisi kultuuritegelasi.

Õpikeskkond

Oluline on kasutada õppematerjale, mis aitavad õpitavat illustreerida, seostada, täiendada ja rakendada. Õpikeskkonda kujundades saab õpetaja kasutada järgmisi materjale:

1) töölehed;töövihik.

2) ajalooatlas, sein- ja kontuurkaardid;

3) õppefilmid;

4) ETV saadete arhiiv (<http://etv.err.ee/arhiiv.php>).

5) IKT-põhine õppematerjal, interaktiivsed õppematerjalid, www.koolielu.ee ja www.miksike.ee;

6) skeemid ja tabelid, illustratiivne materjal;

7) temaatiline kirjandus, J.Kangilaski 3 õpikut Kunstikultuuri ajalugu 1.Ürgajast gootikani. 2.Renessansist impressionismini. 3.Postimpressionismist uue meediani. Lisaks ajalooõpikud: "Inimene.Ühiskond.Kultuur" 1.-3. Eesti kultuuriloo õppematerjal.

Õpetaja isiklik arhiiv.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (asjakohase sõnavara) ja oskuste tasakaalu. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemuste hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja numbrilisi hindeid.

2.2 Läbivad teemad

„*Elukestev õpe ja karjääri planeerimine*” käsitlemisega aidatakse õpilasel kujuneda isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu

„*Keskkond ja jätkusuutlik areng*” toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks

„*Kultuuriline identiteet*” käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

„*Teabekeskond*” käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.

„*Tehnoloogia ja innovatsioon*” toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

„*Väärtused ja kõlblus*” taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb nüüdisajal rahvusvaheliselt üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.